

OVSOVA RJA - *Puccinia coronata* (Corda)

Ovsova rja je razširjena povsod, kjer gojijo oves. V ugodnih razmerah lahko povzroči precejšnje izgube pridelka in vpliva na slabšo kakovost pridelanega zrnja.

Bolezenska znamenja in opis povzročitelja

Gliva lahko okuži listno nožnico in liste, redkeje stebela in late. Prepoznamo jo po ovalnih ali progastih pegah žive oranžno-rumene barve. Gre za letne spore (uredospore), ki so skoncentrirane v prašnatih kupčkih – ležiščih letnih spor (uredosorusih). Ti so sprva prekriti z zaščitno epidermo, ki kasneje poči in sprostijo se veliko število uredospor. Kadar se poškodbe pojavljajo na zastavičarjih lahko pričakujemo slabšo hranilno vrednost zrnja. Okužene rastline tudi slabše rastejo, imajo zakrnel koreninski sistem in so manj odporne na sušo.

Slika 1: Oranžno-rumene letne spore ovsove rje (foto: arhiv KIS)

Razvoj in širjenje bolezni

Ovsova rja ima več gostiteljev, poleg ovsa so to še mnoge trave in vmesni gostitelji - razne vrste krhlik. Primarne okužbe povzročajo bodisi letne spore (uredospore), ki izvirajo iz prezimelega uredomicelija, uredospore, ki jih prinese veter iz drugih krajev ali ecidiospore, ki jih zanese s krhlik na oves. Optimalne razmere za razvoj rje so topli do vroči dnevi z visoko relativno zračno vlago. Letne spore kalijo pri temperaturah od 15 do 25 °C in imajo spomladi in zgodaj poleti do tri rodove. Širijo se z vetrom. Pred zorenjem ovsa se razvijejo črni skupki, to so zimska trosišča (televtosorusi) z zimskimi trosi (televtosporami). Imajo značilno obliko, po kateri je rja dobila ime (obliko krone, angl. crown rust). Iz televtospor se spomladi razvijejo bazidiji z bazidiosporami, ki okužijo vmesnega gostitelja krhlika. Na spodnji strani listov krhlike nastanejo živo rumeno-oranžni ecidiji z ecidiosporami, ki jih veter prenese na oves.

Slika 2: Posevek ovsu okužen z ovsovo rjo (foto: arhiv KIS)

Varstvo

Preventivni ukrepi

- setev manj občutljivih sort
- zgodnja setev
- primerno gnojenje
- odstranjevanje vmesnega gostitelja iz bližine njiv

Kemično zatiranje

Zatiranje z [registriranimi fungicidi](#).

Besedilo: Neja Marolt

Datum nastanka: oktober 2016

Uporabljeni viri:

Maček J., 1987. Posebna fitopatologija, patologija poljščin. 2. Izdaja. Univerza Edvarda Kardelja v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, VTOZD za agronomijo: 286 str.

Szabo L. J. Deciphering species complexes: *Puccinia andropogonis* and *Puccinia coronata*, examples of differing modes of speciation. 2006. Mycoscience 47: 130-136

UC Pest Management Guidelines. Small grains. Leaf rusts on wheat and barley, crown rust of oats.
<http://ipm.ucanr.edu/PMG/r730100611.html> (oktober, 2016)

United States Department of Agriculture. Agricultural Research Service. Oat crown rust.

<https://www.ars.usda.gov/midwest-area/st-paul-mn/cereal-disease-lab/docs/cereal-rusts/oat-crown-rust/>
(oktober 2016)